

Nr 686

Av herr **Johnsson** i Kastanjegården, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 198, angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter.*

Det nya prissättningssystemet är icke utan vanskligheter för jordbruket. Särskilt gäller detta de mest arbetskrävande jordbruksprodukterna som t. ex. potatis och sockerbetor. Uppenbarligen sammanhänger detta bl. a. med det höga omkostnadsläget här i landet, främst arbetslönerna, vilket medför att dessa grödor kommer i ett svårare konkurrensläge mot utlandet än andra mera lätt odlade växtslag. Det oaktat är man inne på tanken att reducera det nuvarande gränsskyddet för stärkelse och socker under framhållande av den rationalisering, som bör kunna ske i fråga om tillverkningen av dessa produkter. I och för sig torde någon invändning icke kunna göras häremot, under förutsättning att reduceringen icke leder till ett alltför kännbart inkomstbortfall för de av odlingarna berörda jordbruken.

Jordbruksprisutredningens uttalande, att förhållandena för sandjordbruket i östra Skåne och västra Blekinge numera ändrats så, att ett särskilt stöd åt odlingen av fabrikspotatis icke längre är påkallat i samma utsträckning som tidigare, kan däremot icke anses vara riktigt. Även om måhända viss förbättring inträffat i det av utredningen åsyftade avseendet, utgör dock i dessa trakter fabrikspotatisen jämte rågen obestridligen alltjämt de två huvudgrödorna och är samtidigt de viktigaste och nära nog de enda handelsväxterna. Jordbrukarna i dessa trakter är således för sin existens fortfarande i hög grad beroende av fabrikspotatisodlingen och skulle råka i stora svårigheter, om avsättningsmöjligheterna för denna gröda skulle komma att inskränkas. Detta synes allvarligen kunna riskeras om prisgränserna sättes till $\pm 13\%$ av mittpriset.

Det bör nämligen bemärkas, att potatisstärkelsen arbetar under svåra konkurrensförhållanden, framför allt med stärkelsen från den avsevärt mera lättodlade majsen. Detta konkurrensförhållande har skärpts efter tillkomsten av den högt avkastande hybridmajsen. Priserna vid internationell handel är vidare utsatta för starkt tryck. Någon stabilitet i prissättningen kan här knappast anses föreligga, då prisläget kan växla alltefter skördarnas storlek. Överskottsskördar av potatis utomlands har t. ex. under senare år vid flera tillfällen tillvaratagits genom upparbetning till stärkelse bl. a. med statssubventioner.

Härtill kommer, att några prisgränser icke kommer att finnas för produkter framställda av stärkelse som t. ex. glykos och dextrin. Dessa sistnämnda varuslag utgör en mycket väsentlig del, 35—40 %, av avsättningsmarknaden för stärkelse här i landet. Vid hård utländsk konkurrens i fråga om dessa färdigprodukter kan denna avsättningsmarknad givetvis endast kvarhållas genom försäljning av

svensk stärkelse för dessa ändamål till reducerat pris. Till belysande av svårigheterna på stärkelseområdet må nämnas, att därest det nya systemet redan nu hade varit i tillämpning skulle priset på den svenska stärkelsen ha bringats ned till i närheten av sin nedre prisgräns även om det nuvarande gränsskyddet bibehållits oförändrat.

På grund av den bristande erfarenhet, som förefinnes av det nya systemet, synes därtill en viss försiktighet vara tillräddig vid fastställandet av prisgränserna. Samtidigt som det för sandjordbruket är av vital betydelse att prisläget på stärkelse icke blir för lågt för en räntabel potatisodling är det å andra sidan också av vikt att prisläget icke blir för högt, i synnerhet som stärkelsen ju utgör en nyckelråvara för många viktiga industrier. Såväl med hänsyn härtill som till de i viss mån likartade förhållanden, som föreligger mellan fabrikspotatisodlingen och sockerbetsodlingen, talar därför många skäl för att prisgränserna för båda dessa jordbruksprodukter bör vara desamma.

Under återopande av vad här anförts hemställes,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 198 måtte fastställa prisgränserna för stärkelse till $\pm 10\%$ av mittpriset.

Stockholm den 19 oktober 1955

Per A. Johnsson
i Kastanjegården
